

Ulloq 10. december 1948-mi Naalagaaffiit Peqatigiit pingajussaannik ataatsimeersuarnerminni Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Nunarsuarmioqatigiinnut Nalunaarut akueraat tamanullu saqqummiullugu. Nalunaarut nunanit 48-nit anngaasunit akuerineqarpoq. Akerliusoqanngilaq. Nunat arfineq-pingasut qinersinngillat.

Oqaluttuarisaanermi taamatut pisoqarnerata kingorna ataatsimeersuarnermi nunat ilaasortaasut tamarmik nalunaarutip oqaasertaanik tamanik tamanut saqqummiuseqquneqarput. Taassuma saniatigut ima peqquneqarput "ingerlatsiveqarnikkut agguarneqassaaq, saqqummiunneqassaaq, atuarneqassaaq pingaartumillu atuarfinni allanilu ilinniartinnit nassuiaanneqassaaq, nunami sumiiffinnilu politikkikkut pissutsit assigiinngitsut apequtaatinnagit".

Nalunaarutip pisortatigoortumik oqaasertai Naalagaaffiit Peqatigiit pisortatigoortumik oqaasii arfiniliusut atorlugit allasimapput: araberisut, tuluttut, franskisut, kineserisut, russisut spanskisullu. Taassuma saniatigut Naalagaaffiit Peqatigiinni nunat ilaasortat arlallit ataatsimeersuarnermi kaammattuutit malippaat nalunaarullu nunap oqaasiinut nutserlugu. Danskisunngortitaq quppernerna tullinnguuttooq udenrigsministeriaqarfimmit suliarineqarpoq.

Naalagaaffiit Peqatigiit nunani avannarlerni paasisutissiivianut Københavniittumut saaffiginninnikkut nalunaarut Naalagaaffiit Peqatigiit pisortatigoortumik oqaasiisut, nunat avannarliit allat oqaasiisut kiisalu oqaatsit allat ikittut atorlugit allasimasooq akeqanngitsumik pissarsiarineqarsinnaavoq.

INUIT PISINNAATITA AFFII PILLUGIT NUNARSUARMIOQATIGIINNUT NALUNAARUT

AALLAQAASIUT

Inuit najugaqartut naleqassusaat inuttullu ilaquttanut ilaasortanut pisinnaatitaaffiit naligiissut annaaneqarsinnaanngitsullu akuerineqarnerat nunarsuarmi kiffaanngissusermut, naapertuilluarnermut eqqissinermullu tunngaviummata,

inuit pisinnaatitaaffiinik avaqqutaarineq ataqqinninnginnerlu nunarsuarmi inoqatigiinnut ajuallannartumik naakkittaatumillu iliuuseqartitsisarmata, aamma nunarsuup inuit oqarsinnaanermut, upperisaqarsinnaanermut, ersisinnaanermut sulatsisinnaanermullu kiffaanngissuseqarfigisaata pingortinneqarnera inuit anguniagaattut pingaarnersaattut tamanit ilisimaneqareemat,

inuit naqsimaneqarnermit qunusiarineqarnermillu periarfissatut kingullerpaatut aniguniartariaqartigatik pisinnaatitaaffiisa illersorneqarnerat pingaaruteqarluinnarmat,

naalagaaffiit akornanni ikinngutinnersumik ineriartortitsiniarnissaq pingaaruteqarluinnarmat,

Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiisumminni inuit pisinnaatitaaffiinut, inuit naleqartinneqarnerannut kiisalu angutit arnallu naligiinnik pisinnaatitaaffeqarnissaannut toqqammaviit attatiinnarniarlugit nutaamik isumaqatigiisuteqaqqimmata, isumaginninnermilu siuariartorneq pitsanngorsarneqassasoq kiisalu kiffaanngissuseqartitsinerulernikkut inuunermi atukkat pitsanngorsarneqassasut aalajangiunneqarmat,

nunat ilaasortat inuit pisinnaatitaaffiinik kiffaanngissuseqarnissamullu pisinnaatitaaffiinik tungaviusunik nalinginnaasumik ataqqinninnissamut malinninnissamullu suliaqarnissamut Naalagaaffiit Peqatigiinnik suleqateqarnissamut imminnut pisussaaffilersimmamata,

taakku pisinnaatitaaffiit kiffaanngissuseqarnerillu ataatsimut paasineqarneri taakkununga pisussaaffinnik piviusunngortitsinissamut pingaaruteqarnerisaammata,

ILAASORTAT TAMARMIUSUT

suaarutigaa

inuk kinaluunniit inuiaqatigiinni kattuffik sunaluunniit nalunaarut manna naapertorlugu qaqugukkulluunniit ilinniartitsinikkut perorsaanikkullu pisinnaatitaaffinnik kiffaanngissuseqarnernillu taakkununga ataqqinninnerunissaq aamma nunat ilaasortaasut inuiaqatigiit sumiiffinnilu aqutsivigisaanni inuiaqatigiit akornanni nuna tamakkerlugu nunallu tamalaat suleqatiginerisigut iliuuseqarnikkut sumiluunniit pisariitsumik akuerinninnissaq atuutsinissarlu qulakkeernissaat siunertaralugit INUIT PISINNAATITAAFFII PILLUGIT NUNARSUARMIOQATIGIINNUT NALUNAARUT manna inunnut nunanullu tamanut angusassatut ataatsimoorunneqassasoq.

Artikel 1.

Inuit tamarmik naligiinnik naleqarlutik pisinnaatitaaffeqarlutillu inuunikuupput. Taakkua sianissutsimik nalunneqatiginnissamillu sakkulerneqarsimapput imminnullu qatanngutitut pisariaqarput.

Artikel 2.

Kinaluunniit taakkuninnga pisinnaatitaaffinnik kiffaanngissuseqarnernillu, nalunaarummi maani taaneqartunik, sutigulluunniit assersuutigalugu sumiuussuseq, ammip qalipaataa, suaassuseq, oqaatsit, politikikkut allatigulluunniit isiginneriaaseq, peroriartorfik, pigisat, inunngorfik inuiaqatigiinniluunniit atorfik pissutigalugu immikkoortitsinertaqanngitsumik, peqarsinnaatitaavoq.

Nunap nunalluunniit immikkoortuini inatsisitigut pissutsit politikikkulluunniit nunanulluunniit allanut atatillugu isummernerit pissutigalugit inuup sumut atassuteqarneranut immikkoortitsisoqassanngilartaaq, sumiiffik attuumassuteqanngikkaluarpalluunniit, oqartussaaffiigaasimagaluarpalluunniit imaluunniit namminersortuunngikkaluarpalluunniit, imaluunniit nammineersinnaassusaa arlaatigut killilersimaneqaraluarpalluunniit.

Artikel 3.

Kinaluunniit inuuneqarnissamut, kiffaanngissuseqarnissamut imminnullu isumannaatsuutinnissamut pisinnaatitaaffeqarpoq.

Artikel 4.

Kinaluunniit inussiaataassanngilaq naqsimaneqaranilu; inussiaateqarneq aamma qanorluunniit isikkoqartumik inussiaarniarneq inerteqqutaassapput.

Artikel 5.

Arlaannaalluunniit naalliutsinneqassanngilaq imaluunniit amiilaarnartuliorfigineqassanngilaq, inunnut naleqqutinngitsumik imaluunniit nikassarpassumik pineqassanngilaq pillarneqassananiluunniit.

Artikel 6.

Nunarsuarmi sumiluunniit kinaluunniit inatsisitigut innuttaasuutitaasinnaassaaq.

Artikel 7.

Kikkut tamarmik inatsimmi naligiipput kiisalu sutigulluunniit immikkoortitsinertaqanngitsumik inatsisitigut illersugaasinnaatitaapput. Kikkut tamarmik nalunaarummi matumani naapertuutinngitsumik sutigulluunniit immikkoortinneqarnissamut taamatulluunniit immikkoortinniarneqarnissamut illersugaasinnaatitaapput.

Artikel 8.

Kinaluunniit nuna tamakkerlugu eqqartuussivinni naleqquttuni iliuitsinut pisinnaatitaaffinnik tunngaviusunik inatsisit tunngaviusut inatsilluunniit pineqartumut atuuttunik unioqqutitsisoqartillugu naammassinnittumik angusaqarsinnaatitaavoq.

Artikel 9.

Arlaannaalluunniit nalaatsornikkut tigusarineqarnissamut, tiggummigallarneqarnissamut nunamilluunniit anisitaanissamut akuersitinneqassanngilaq.

Artikel 10.

Kinaluunniit taassuma pisinnaatitaaffii pisussaaffiilu pillugit aalajangiisoqartussaaitillugu imaluunniit sumulluunniit atatillugu pillaataasinnaasumik unnerluussaannermi eqqartuussivimmi attuumassuteqanngitsumi kinaassusersiunngitsumilu naapertuuttumik tamanullu ammasumik naligiissitaalluinnarluni eqqartuussivikkoortinneqarsinnaatitaavoq.

Artikel 11.

1. Kinaluunniit pillaassutaasinnaasumik unnerluutigineqartoq, tamat eqqartuussivianni eqqartuussaaneq pillugu inatsit naapertorlugu pisuusutut uppersarsaasoqarnissaata tungaanut, illersuisoqarsinnaanermullu periarfissat tamaasa tunniunneqareepata, pisuunngitsutut isigineqarsinnaatitaavoq.
2. Arlaannaalluunniit iliuitsimut iliuserinngisamulluunniit atatillugu, pisoq piffissami iliuseqarfiusumi nunami nunalluunniit tamalaani inatsisitigut pillaataasinnaalinnginnerani pippat, pinerluutaasinnaasumik pisuutinneqassanngilaq. Pillaataasinnaasutaaq pinerluutigineqarnerata piffissaata inissisimaffia pissutigalugu pillaanerusoqarsinnaanngilaq.

Artikel 12.

Arlaannaalluunniit inuttut atukkanut, ilaqtariinnut, angerlarsimaffimmut oqaloqateqarnissamulluunniit nalaatsornerinnakkut akulerutsinneqassanngilaq, ataqqinassutsigutaaq ilisimaneqaassutsigullu saassunneqassanngilaq. Taamatut akuliunnernut imaluunniit taamatut saassussinernut kinaluunniit inatsisitigut illersugaanissamut pisinnaatitaaffeqarpoq.

Artikel 13.

1. Kinaluunniit naalagaaffiit sorliilluunniit killeqarfiisa iluini angalasinnaatitaavoq najugaqarfissaminillu toqqaasinnaatitaalluni.
2. Kialluunniit nuna sorlerluunniit, nammineq nunagigaluarpagu, qimassinnaavaa namminerlu nunagisaq uterfigeqqissinnaallugu.

Artikel 14.

1. Kinaluunniit nunani allani malersugaasinnaanermut illersorneqarlutik najugaqarnissamut qinnuteqarsinnaatitaavoq akuerineqarsinnaatitaallunilu.
2. Tamanna pisinnaatitaaffik politikkimut tunngaveqanngivissortumik pinerluuteqarsimasutut Naalagaaffiilluunniit Peqatigiit anguniagaannut tunngaviinulluunniit naapertuutinngitsumik iliuuseqarsimasutut unnerluutigisaanermi atorneqarsinnaanngilaq.

Artikel 15.

1. Kinaluunniit sumiuussuseqarsinnaatitaavoq.
2. Arlaannaalluunniit sumiuussutsiminik arsaagaassanngilaq sumiuussutsiminilluunniit allannguisinnaatitaanissamut itigartinneqassanngilaq.

Artikel 16.

1. Ammip qalipaataanik, nunagisamik upperisamilluunniit pissuteqartumik immikkoortitsinertaqanngitsumik angutit arnallu oqartussaaffeqalersimasutut ukioqalereersimasut katissinnaatitaapput ilaqutaqalersinnaatitaallutillu. Katinnermi, katisimanermi taassumalu taamaatinnerani naligiinnik pisinnaatitaaffeqartussaapput.
2. Katinnermi katittut tamarmik tamakkiisumik pinngitsaalisaaanngitsumillu akuersisimasariaqarput.

3. Ilaqutariit tassaapput inuiaqatigiinni pissusissamisoortumik tunngaviusumillu immikkoortuusut aamma inuiaqatigiinnit naalagaaffimillu illersorneqarsinnaatitaasut.

Artikel 17

1. Kinaluunniit pigisaqarsinnaatitaavoq allanillu pigisaqateqarsinnaatitaalluni.
2. Arlaannaalluunniit pigisaminik suugaluartunilluunniit paaaffigineqassanngillat.

Artikel 18

Kinaluunniit killilersugaanani eqqarsarsinnaatitaanermut, isummersornissamut upperisarsionermullu pisinnaatitaaffeqarpoq; pisinnaatitaaffimmut tassunga ilaavoq upperisarsionermut allamut upperisamulluunniit allamut nuussinnaatitaaneq aamma kisimiilluni peqateqarluniluunniit tamanut ammasumik namminerisamilluunniit atuartitsinikkut, naalagiarnikkut aamma upperisami ileqqulersuutit eqqortinnerisigut upperisarsionerminut upperisaminulluunniit isummersinnaatitaaneq.

Artikel 19

Kinaluunniit isummersinnaatitaallunilu oqariartuuteqarsinnaatitaavoq; pisinnaatitaaffimmut tassunga ilaapput allanik akuleruttoqarani isummanik saqqummiussisinnaaneq aamma tusagassiutit suulluunniit aqqutigalugit nunallu killeqarfii apeqqutaatinnagit paasissutissanik eqqarsaatersuutinillu ujarlersinnaaneq, tiguisinnaaneq nalunaaruteqarsinnaanerlu.

Artikel 20

1. Kikkut tamarmik eqqissisimasumik katersuussinnaatitaapput peqatigiiffilorsinnaatitaallutillu.
2. Arlaannaalluunniit pinngitsaalisalluni peqatigiiffinnut ilaasortanngortinneqarsinnaanngilaq.

Artikel 21

1. Kinaluunniit nunami aqunneqarneranut toqqaannartumik sinniisussanilluunniit toqqaanikkut peqataasinnaatitaavoq.
2. Kinaluunniit nunagisamini pisortani allat naligalugit atorfinitsinneqarsinnaatitaavoq sulisinnaatitaallunilu.
3. Inuiaat piumasaat naalakkersuinermi oqartusnaanermut tunngavissiissaaq; Taanna piumasaq naaffilersukkamik nalinginnaasumik naligiittumillu qinersinnaatitsinikkut qinersivinnikkut piviusunngortinneqassaaq

isertuussillunilu assigisaanilluunniit qinerseriaaseqarnikkut qinersititsisoqassalluni.

Artikel 22

Kinaluunniit inuiaqatigiinni ilaasortaasoq inuuniarnikkut toqqissisimasinnaatitaavoq kiisalu naleqassutsimut inuttutaaq ineriartornissamut avaqqunneqarsinnaanngitsut aningaasaqarnikkut, isumaginninnikkut kulturikkullu pisinnaatitaaffigisussaasai nuna tamakkerlugu aqqiinikkut nunallu allat suleqatiginerisigut naalagaaffiillu kattuffii ikiuussinnaasuilu tamarmik naapertorlugit naammassineqassapput.

Artikel 23

1. Kinaluunniit sulisinnaatitaavoq, suliffissaminik toqqaasinnaatitaavoq, suliffimmi pissusissamisoortunik pitsaasunillu atugassaqsinnaatitaavoq suliffeerussinnaanermullu illersugaasinnaatitaalluni.
2. Kinaluunniit immikkoortinneqarani naligiissumik suliamut naligiissunik akissarsiaqsinnaatitaavoq.
3. Kinaluunniit namminermt ilaqtutanullu inuttut naleqartuunissamut qulakkeerinnittussamik, pissusissamisoortunik pitsaasunillu akissarsiaqsinnaatitaavoq, pisariaqassappallu allat assigalugit isumagineqarnikkut ikiorserneqarluni illersorneqarsinnaatitaavoq.
4. Kinaluunniit soqutigisani illersorniarlugit suli at pillugit peqatigiiffimmik pilersitsisinnaatitaavoq taamaattunulluunniit ilaasortanngorsinnaatitaalluni.

Artikel 24.

Kinaluunniit qasuersinnaatitaavoq sunngiffeqarsinnaatitaallunilu, matumani ilanngullugit piffissap suliffiusup naleqquttumik killiliineq piffissakkaartumillu akissarsiaqarluni feeriarneq.

Artikel 25.

1. Kinaluunniit namminermt ilaqtutanullu naammattumik peqqissuunissamut atugarissaarnissamut inuuneqarsinnaatitaavoq, matumani ilanngullugit nerisassaarneq, atisaqarneq, ineqarneq, nakorsiarsinnaaneq isumaginninnikkullu iluaqtissaasariaqartut kiisalu nammineq pisuussutiginnngisamik pisoqartillugu suliffeerunnermi, napparsimanermi, sulisinnaajunnaarnermi, nuleernermi/uillarnermi, utoqqalinermi

allatigulluunniit isertitassaraluarnik annaasaqarnermi toqqissisimasinnaatitaavoq.

2. Anaanat meeqqallu immikkut isumassorneqarnissamut ikiorneqarnissamullu pisinnaatitaaffeqarput. Meeqqat tamarmik katissimasunik katissimanngitsunilluunniit angajoqqaarlutik inunngornersut apeqqutaatinnagu isumaginninnikkut illersugaassapput.

Artikel 26.

1. Kinaluunniit atuartinneqarsinnaatitaavoq. Atuartinneqarneq akeqassanngilaq, tunngaviusut aallartissutaasullu pinngitsooratik atuartitsissutigineqartassapput. Atuartitsineq tunngaviusooq piumasaaqaataassaaq. Teknikkikkut suliaqarfimmillu ilinniarneq tamanut periarfissaatinneqarnera nalinginnaasunngortinneqassaaq, piginnaasallu tunngavilugit qaffasinnerusumik ilinniarnissaq tamanut naligiimmik periarfissaatinneqassaaq.

2. Inuup inuttut ineriartornera tamarmiusooq kiisalu inuit pisinnaatitaaffiinut kiffaanngissutsinullu tunngaviusunut ataqqinninnerulernissaq atuartitsinermi aallaavigineqassapput. Taassuma naalagaaffiit, ammit qalipaataasa upperisallu akornanni paaseqatigiinneq, akaareqatigiinneq kammagiinnerlu siuarsassavai Naalagaaffiillu Peqatigiit eqqissisimanermik attassinissamut sulinerat siuarsassavaa.

3. Angajoqqaat salliullutik meerartik qanoq atuartinneqassanersoq pillugu aalajangiisinnatitaapput.

Artikel 27.

1. Kinaluunniit inuiaqatigiit kulturiannut peqataasinnaatitaavoq, eqqumiitsulianik nuannarisaqarsinnaatitaavoq ilisimatuussutsillu siuariartorneranut iluaqutissartaanullu peqataalersinneqarsinnaatitaavoq.
2. Kinaluunniit ilisimatuussutsikkut, atuakkatigut imaluunniit eqqumiitsuliornikkut pilersinneqartunit, nammineq pilersitaneersunik ileqqorissaarnikkut atortutigullu soqutigisat pillugit illersorneqarsinnaatitaavoq.

Artikel 28.

Kinaluunniit matumani nalunaarummi pisinnaatitaaffinnik kiffaangissutsinillu tamakkiisumik piviusunngortinniarlugit inuuniarnermut nunanullu tamalaanut inatsisinut peqataasinnaatitaavoq.

Artikel 29.

1. Kinaluunniit taamaallaat inuttut tamakkiisumik kiffaangissuseqartumillu ineriartuutaasinnaasumik inuiaqatigiinnut pisussaaffeqarpoq.
2. Pisinnaatitaaffinnik kiffaangissutsinillu atuinermi kinaluunniit taamaallaat allat pisinnaatitaaffii kiffaangissusiilu eqqarsaatigalugit akuerineqarlutillu illersorneqarnissaat siunertaralugit kiisalu inuiaqatigiinni tamat oqartussaaqataaffiusumi piumasaqaatit pissusissamisoortut, ileqqorissaarnissaq tamallu atugaqarluarnissaat siunertaralugit inatsimmi aalajangersakkanit killilersugaavoq.
3. Taakku pisinnaatitaaffiit kiffaangissutsillu Naalagaaffiit Peqatigiit anguniagaannut tunngaviinulluunniit naapertuutinnngitsumik qanoq iliornikkulluunniit atorineqarsinnaanngillat.

Artikel 30.

Matumani nalunaarummi suulluunniit pisinnaatitaaffinnik kiffaangissutsinillu atorunnaarsitsiniarluni iliuuseqarnissamut iliuuseqartitsinissamulluunniit akulerunnissamut sutigulluunniit naalagaaffimmut, eqimattamut, inummulluunniit periarfissiisutut isigineqassanngillat.